CZĘŚĆ XLII — № 62. ROK 21 — (1850.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI, Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{15}{27}$ Sierpnia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{14}{26}$ Sierpnia.

Rozkazy dzienne Cesarskie *w Wydziale służby Cywilnej.*

30 Lipca. Zostają przyjęci do służby na Dozorców Akcyzy w gubernii Podolskiej, dymissyonowani: 8 klassy *Niewodowski*, uwolniony w 1838 roku z Riażskiego pułku pieszego z rangą majora *Jachimowicz*, z zamienieniem takowej na rangę Radzcy Honorowego, Radzcy Honorowi *Kozłowski* i *Jasiński*, Sekretarz Gubern. *Gryziewicz* i Rejestrator Kolleg. *Bietkowski*. — Zostają przeniesieni na Dozorców Akcyzy w tejże gubernii: Pomocnik Sekretarza Konsystorza Duchownego Podolskiego Assesor Kolleg. *Nowicki*, Buchhalter tamecznej Izby Dóbr Państwa Radzca Honorowy *Radziejowski;* Sekretarze Kollegialni: Pomocnik Zarządzającego Kancellaryą Podolskiego Gubernijalnego Komitetu do Inwentarzów *Barszczewski*, i Sekretarz Sądu ziemskiego Mohylewskiego *Jordan;* Sekretarze Gubernijalni: Pomocnik Kontrolera Podolskiej Izby Dóbr Państwa *Łoziński*, Assesor Sądu powiatowego Kamienieckiego *Uziembło*, pełniący obowiązki Sekretarza Rady Miejskiej Olgopolskiej *Szubowicz*, Rachmistrz w wydziale Lustracyi majątków skarbowych gubernii Podolskiej *Janowski* i Kancellista Rządu Gubernijalnego Podolskiego, Rejestrator Kollegialny *Łukaszewicz.*

1 Sierpnia. Wstępują do służby: Zostający przy Rządzie Gubernijalnym Kijowskim kandydat do urzędu, Radzca Honorowy *Skorodyński*, starszym stałym Assesorem Sądu ziemskiego Wasilkowskiego, i dymissyonowany Sekretarz Gubern. *Bieliński* umocowanym od Rządu do polubownego specyalnego rozgraniczenia ziem w gubernii Mohylewskiej. — Przeniesiony: Assesor Izby Cywilnej Grodzieńskiej, Radzca Honorowy *Zadarnowski*, na Naczelnika okręgowego Słonimskiego.

2 Sierpnia. Zostaje podniesiony, za wysługę lat, do rangi Assesora Kollegialnego: Kurator wiejskich zapasowych magazynów powiatu Dynaburgskiego, Radzca Honorowy *Prokopowicz.*

3 Sierpnia. Radzca Izby Mińskiej Dóbr Państwa, Radzca Kollegialny *Porcyanko*, za wysługę lat podniesiony zostaje do rangi Radzcy Stanu.

5 Sierpnia. Zostają zatwierdzeni, wybrani przez Szlachtę, Prezes Mohylewskiej Izby Sądu Kryminalnego, Sekretarz Gubern. *Hryniewicz*, i Prezes Mohylewskiej Izby Sądu Cywilnego, Radzca Honorowy *Chmyzowski.*

6 Sierpnia. Członek Rady Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Radzca Tajny *Butkow*, mianowany Senatorem.—Dymissyonowany, Doktor Medycyny *Hołowiński* mianowany nadetatowym Lekarzem przy Departamencie Medycznym Ministerstwa Dóbr Państwa. — Otrzymują dymissyą, na własną prośbę, Radzca Tymczasowego oddziału Kowieńskiej Izby Skarbowej, Radzca Stanu *Moszkow*, i Starszy Mierniczy Witebskiej gubernii, Radzca Honorowy *Brynk.*

— Przez Reskrypta Cesarskie, z dnia 1 Sierpnia, mianowani, w dowodzie szczególnego zadowolenia J. C. Mości, kawalerami orderów: Orła Białego, Prezydent Królewsko-Portugalskiej Rady Ministrów hrabia *Tomar.* — Św. Anny 1 klassy, Królewsko-Portugalski Minister Spraw Zagranicznych hrabia *Tojal*, — i Św. Stanisława 1 klassy, Dyrektor Królewsko-Duńskiego Komisoryatu Morskiego *Wyborg;* Główny Nadzorca Cesarskiego S.-Petersburskiego Domu Wychowania (Podrzutków) Rzeczyw. Radzca Stanu baron *Stackelberg* i Szambelan N. Cesarzowej Wdowy Brezylskiej Margrabia de *Cantagallo.*

Przy przedstawieniu Radzie Zakładów Kredytowych Państwa sprawozdania tych Zakładów za rok 1849, Minister Skarbu, na posiedzeniu Rady, z tego powodu zebraném w d. 29 Lipca, miał następującą mowę:

Mościpanowie.

«Na posiedzeniu dzisiejszém mam złożyć Radzie Zakładów Kredytowych Państwa sprawozdanie każdego z tych Zakładów za rok 1849.

Celniejsze rozporządzenia w wydziale kredytowym ściągały się w tym roku do następujących przedmiotów.

I. Z powodu wyprawy wojsk naszych za granicę, dla poskromienia buntowńych Węgrów, Skarbowi Państwa przyszło ponieść niezbędne nadzwyczajne wydatki, dla pokrycia których Ukazem Najwyższym z dnia 10 Sierpnia 1849 roku dozwolone zostało wypuszczenie biletów Skarbu Państwa w ilości do siedmiu szeregów każdy, od 3 miljonów rub., lecz z tej ilości puszczono w obieg w ciągu 1849 roku tylko cztery serye, w ogóle na 12 miljonów rubli srebrem.

II. Stosownie do rozporządzenia, do którego przez Ukaz Najwyższy, z dnia 9 Grudnia 1849 r., upoważniony został dom bankowy barona Stiglitz, uskuteczniono w Londynie, za pośrednictwem braci Baring i Komp., pożyczkę zagraniczną na 5,500,000 f. sterl., dla pokrycia kosztów na ostateczne urządzenie S.-Petersbursko-Moskiewskiej drogi żelaznej. W tej pożyczce naznaczono procenta po 4½, zaś 2% od kapitału nazywalnego rocznie na umorzenie. Pożyczka ta dokonana została na warunkach korzystnych w porównaniu z pożyczkami, uczynionemi dla niektórych innych Państw, i realizacya jej ukończona w terminach naznaczonych bez żadnej trudności.

III. W 1848 roku zabroniony był, jak wiadomo, wywoz z Rossyi za granicę złotej i srebrnej monety. Powodem do tego było nader znaczne podwyższenie za granicą cen na złoto i srebro, które wzbudziło obawę, iżby przy ówczesnych tu nizkich kursach wexlowych, wywoz monety brzęczącej nad miarę się nie powiększył. W późniejszym czasie, ze stopniowem ustaleniem równowagi między ceną złota i srebra za granicą i kursem wexlowym na Bursie S.-Petersburskiej, okazała się możność dozwolenia znowu wywozu za granicę złotej i srebrnej monety, na co też nastąpiło Najwyższe zezwolenie 11 Listopada 1849 roku.

IV. Przy ustanowieniu w 1839 roku Kantoru w Kijowie, dozwolono mu było przyjmować do eskontu wexle, którym pozostawało terminu do wypłaty nie więcej nad cztery miesiące. Z powodu trudności, jakie spotkali kupcy Kijowscy przy przedstawieniu do eskontu wexlów na tak krótki termin, i z uwagi, iż obroty handlowe w Kijowie nabierają rozciągłości, postanowieniem Komitetu PP. Ministrów, Najwyżej zatwierdzonem dnia 12 Grudnia 1844 roku, dozwolone było czasowie przyjmowanie do Kantoru Kijowskiego, na wzór innych kantorów, do eskontu wexlów, którym zostaje terminu do wypłaty nie mniej od 8 dni i nie więcej nad 6 miesięcy. Tymczasowy ten środek, z uwagi na pożytek, który przyniosł dla stanu kupieckiego w Kijowie, Najwyżej zatwierdzonym dnia 10 Kwietnia 1850 r. zdaniem Rady Państwa, zamieniony został na prawidło stałe.

Szczegóły sprawozdań Zakładów Kredytowych Państwa zawierają co następuje:

Kommisya umorzenia długów Państwa.

W ciągu 1849 roku zapisano do xięgi długów Państwa:

Długów terminowych:

	Ruble.
Pożyczonych od Kass Zachowawczych na rozmaite przedsięwzięcia	14,232,750.
Zapłacono długów terminowych:	
Guldenami Hollenderskiemi	1,584,000.
Srebrem	1,233,533.
Nieterminowych:	
Srebrem	2,552,697.
W skutek tych zmian po rok 1850 zostaje długów terminowych zagranicznych:	
Z dawnej pożyczki Hollenderskiej na część Rossyi, guldenami Hollenderskiemi	34,600,000.
Z drugiej pożyczki Hollenderskiej guldenów Hollenderskich	27,637,000.
Krajowych terminowych rubli srebrnych	68,978,246.
Nieterminowych (zagranicz. i krajowych)	231,766,157.
W ogóle na srebro.	336,219,492.
W 1849 r. wpłynęło do Kommisyi umorzenia długów, dla wypłaty długów terminowych i nieterminowych	23,978,039.
które też były użyte według przeznaczenia.	
W kapitale wykupu zostaje z pożyczek:	
6% i 1 i 2 5%	49,204,773.
3 i 4 5%	162,145.
4%	262,060.
Odłożony osobno kapitał wynosi	6,157,114.

Bank Pożyczkowy Państwa.

Kapitały Banku Pożyczkowego Państwa pod rozmaitemi nazwaniami po rok 1850 wynoszą:	8,702,628.
W tej liczbie zapasowego	2,952,919.
Wkładów pozostawało w obiegu po 1849 rok 252,082,318 rub. sr., a za potrąceniem 140,226,991 r., przesłanych z Banku Handlowego w sposobie wkładu	111,855,327.
W ciągu 1849 roku wniesiono	26,697,371.
Doliczono procentów rocznych od niepodniesionych kapitałów	4,301,152.
Zwrócono	26,832,095.
Zapłacono procentów	375,531.
Pozostaje w obrocie po rok 1850	116,021,755.
Pożyczek rozmaitym Władzom Rządowym, Towarzystwom i osobom prywatnym, uczynionych po 1849 rok, było	260,540,899.

W ciągu 1849 r. wydano nowych i przedłużono termin dawnych pożyczek na. . . 34,411,021.
Wpłynęło na wypłatę kapitału . . . . 10,890,619.
Po 1850 rok pozostaje w długu. . . . 284,061,301.
W kaucyach zabezpieczających znajduje się:
Majątków osiedlonych z dusz . . 655,155.
Domów . . . . 970.
Fabryk, zakładów i połowów ryb. 84.
W roku 1849 otrzymano zysku. . . . 2,819,022.

BANK HANDLOWY PAŃSTWA.

Własny kapitał Banku wynosi . . . . 8,571,428.
Kapitał zapasowy. . . . . 1,863,016.
Wkładów po rok 1849 było:
Na transferta . . . . 2,608,873.
Dla obrotu za procenta. . . . . . . 156,731,029.
Na nowo weszło w 1849 roku:
Na transferta . . . . 25,969,549.
Dla obrotu za procenta. . . . . . . 53,229,697.
Zwrócono i przesłano wkładów transfertowych . . . . 26,403,445.
Wydano wkładów procentowych . . . 43,050,238.
Pozostaje po rok 1850 wkładów:
Transfertowych . . . . 2,174,977.
Procentowych. . . . . 166,910,488.
Wydano:
Na eskont wexlów . . . . 18,424,886.
Pod zastaw towarów, biletów bankowych, obligacyj, płodów rolniczych i na awanse (w Kantorze Kijowskim) pod zastaw majątków nieruchomych . . . . 3,617,078.
Pod kwity Zarządów Górniczych Altajskiego i Uralskiego . . . . 2,188,578.
Po uczynieniu wypłat po rok 1850 pozostaje w długu . . . . 16,620,294.
Otrzymano zysku. . . . . 649,832.

EXPEDYCYA BILETÓW KREDYTOWYCH PAŃSTWA.

W roku 1849 puszczono w obieg biletów kredytowych:
a.) Za bilety depozytowe i assygnaty, które weszły na zamianę. . . . . 55,739.
b.) Za wkłady wniesione monetą brzęczącą. 13,760,524.
c.) Na zamianę jednego miljona rubli, puszczonego w obieg przez tutejszą Kassę Zachowawczą z oddanych w jej rozporządzenie w skutek Ukazu NAJWYŻSZEGO z dnia 9 Marca 1849 r. sześciu miljonów rubli, z kapitału zapasowego, Manifestem NAJWYŻSZYM z dnia 1 Czerwca 1843 r. ustanowionego. . . . 1,000,000.
d.) Przesłano, w skutek Ukazu NAJWYŻSZEGO z dnia 4 Lutego 1849 r., do Kassy Głównej, na rachunek 3 miljonów rubli za nieprzedstawione na zamianę na terminie assygnaty. . . . . 2,692,257.

Pozostałe 307,733 rubli przesłane zostały monetą miedzianą, należącą do kapitału wymiany byłego Banku Assygnacyjnego.
W ogóle biletów kredytowych znajduje się w obiegu powszechnym po pierwszy dzień Stycznia 1850 r. na . . . . 300,317,244.
Po 1 Stycznia 1849 r. funduszu wymiany było:
W monecie brzęczącej i sztabach . . . 117,079,477.
W nabytych przez kupno na rachunek tegoż funduszu publicznych fondach. . . . 29,759,432.
Nadto weszło w ciągu 1849 roku monetą brzęczącą . . . . 14,873,612.
161,712,521.
Z tej liczby wydano monetą brzęczącą za bilety kredytowe, które weszły na wymianę. 24,619,961.
Pozostaje zatém po rok 1850 funduszu wymiany:
W monecie brzęczącej i sztabach . . . 107,333,127.
W Fondach publicznych, za potrąceniem 122,820 r. wylosowanych . . . . . . 29,636,612.
136,969,739.

KASSY ZACHOWAWCZE (СОХРАННЫЯ).

Ilość powierzonych Kassom Zachowawczym kapitałów po rok 1850, za potrąceniem 48,844,867 r., należących do Domów Wychowania (Podrzutków), wynosi. . . . . . 378,050,359.
Kassy posiadają w długu na rozmaitych Władzach Rządowych i osobach prywatnych. 409,376,781.
W roku 1849:
Wkładów wniesiono. . . . . 78,816,209.
Zwrócono i wydano procentów od wkładów. . . . . 78,504,574.
Rozdano jako pożyczki. . . . . . . 37,277,331.
Weszło na wypłatę z pożyczek . . . . 37,568,287.
Otrzymano czystego zysku. . . . . . 1,961,392.
Po rok 1850 zostaje w zastawie:
Majątków osiedlonych 5,052,984 dusz.
Domów murowanych . . 448.
W Kassach Oszczędności (Сберегательныя) po rok 1849 zostawało w obrocie wkładów. 1,116,295.
W roku 1849 wniesiono wkładów. . . 702,357.
Zwrócono takowych. . . . . 578,010.
Po rok 1850 pozostaje w obrocie kapitału z przyrosłemi procentami. . . . . . . 1,233,346.
Liczba xiążeczek, wydanych wkładającym, wynosi 20,044.

URZĘDY POWSZECHNEJ OPIEKI.
(Приказы Общ. Призрѣнія.)

W ciągu 1849 roku wniesiono wkładów. 13,796,575.
Zwrócono . . . . 10,293,322.
Po rok 1850 pozostaje w obrocie wkładów. 59,394,109.

W 1849 wydano na nowo i przedłużono termina dawnych pożyczek na . . . . . 10,308,721.
Weszło na wypłatę kapitału . . . . . 7,073,605.
Otrzymano procentów i innych dochodów. 5,070,135.
Po rok 1850 pozostaje w długu . . . 61,680,720.
Użyto na utrzymanie Urzędów i innych zakładów od nich zależących . . . . . . 4,709,989.
Otrzymano czystego zysku. . . . . . 360,146.
Własny kapitał Urzędów wynosi . . . 13,181,584.
Takim sposobem w Kassach Zachowawczych, Bankach Pożyczkowym i Handlowym, i Urzędach Powsz. Opieki po rok 1850, wynoszą razem:
Wkłady. . . . . 721,610,057.
I pożyczki (w tej liczbie eskont wexlów i towarów . . . . 771,039,096.
W ogóle w 1849 r. wniesiono wkładów, z doliczonemi do niepodniesionych kapitałów procentami . . . . 177,543,362.
Podniesiono . . . . 159,258,239.
Weszło przeto więcej . . . . 18,285,123.

Taki jest stan naszych Zakładów Kredytowych. Po dokonaniu rewizyi ich czynności, przez Komitet z grona waszego wybrany, tuszę, Mościpanowie, iż przekonacie się, że czynności takowe dopełniane były bez żadnych trudności i ze ścisłem zachowaniem przepisów, dla nich postanowionych.»

Po wypuszczeniu w roku bieżącym uczniów z Instytutu Lesnego i Mierniczego i po przyjęciu wszystkich, jacy byli do umieszczenia, kandydatów z liczby dzieci urzędników Ministerstwa Dóbr Państwa, pozostaje kilka jeszcze swobodnych tak skarbowych jako i własnokosztnych wakansów w obu oddziałach takowego Instytutu, które, na zasadzie § 14 Ustawy tego Zakładu, Najwyżej zatwierdzonej w dniu 10 Marca 1847 roku, mogą być zamieszczone przez kandydatów obcych.

W skutek tego Departament Gospodarstwa Wiejskiego obwieszcza, że pomienione wakanse mogą być zamieszczone przez życzących, objaśniając, że na zasadzie przytoczonej powyżej Ustawy Instytutu i zatwierdzonych przez P. Ministra Dóbr Państwa prawideł przyjmowania doń młodych ludzi, takowi nie mają być młodsi nad lat 15 ani starsi nad 18 (do wyższej klassy mogą być przyjmowani do lat 21), i mieć, z urodzenia swego, prawo wstąpienia do służby cywilnej.

Dla wejścia do 1 (najniższej) klassy, wymagane są uzdolnienia, odpowiadające kursowi czterech pierwszych klass Gymnazyalnych; do wyższych zaś klass należy zdać examen według oddzielnych programmatów, o których można powziąść wiadomość w Departamencie Gospodarstwa Wiejskiego, znajdującym się w domie Ministerstwa Dóbr Państwa, na rogu ulicy Wielkiej Morskiej i Wozniesieńskiego prospektu. Szczegółowe przepisy o przyjmowaniu do Instytutu Lesnego i Mierniczego sprzedają się u xięgarza Ratkowa, przy Policyjnym moście w domie kościoła Reformowanego.

W Dzienniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na miesiąc bieżący znajdujemy następną wiadomość: «W gubernii Tauryckiej, powiecie Dnieprowskim, we wsi Czajbasach, włościanka osiedlona (поселянка) Eufrozyna Kuczerenkowa urodziła 26 Kwietnia b. r. potworny płód płci żeńskiej; miał on gębę wykrzywioną, nos spłaszczony z jednym tylko otworem, jedno oko bez powiek i dwie wielkie narośle na głowie, skutkiem czego wierzchnia część ciała zdawała się być o trzech głowach. Godna uwagi, że pomimo takiego składu potwor zostawał w życiu przez całe ośm dob i umarł dopiero 4 Maja.»

— W tymże numerze pomienionego Dziennika czytamy, po tytułem Starożytności we wsi Didkowcach.

«W gubernii Wołyńskiej, powiecie Żytomirskim, w bliskości miasteczka Cudnowa, nad rzeką Teterowem, jest położona niewielka wieś *Didkowce*, należąca do hrabi Henryka Rzewuskiego. Pod tą wsią, ze strony północnej, jest wielki nasep, czyli kurhan, z wklęsłością po środku. Dwojakie istnieje o tém podanie: jedno, że to jest mogiła, gdzie pochowani są polegli w jakiejś bitwie — drugie, że tatarzy budowali na tém miejscu jakąś wieżę, mającą służyć w ich napastniczych wycieczkach. Nadto, na wschodniej stronie Didkowców, o wiorstę około od wsi, jest część pola, nazwana *Jaskowce;* tradycya niesie, że na tém miejscu stało starożytne miasto, zniszczone do szczętu w czasie tatarskich napadów; mówią, że tam w ziemi znajdowano skarby, pieniądze i drogie naczynia stołowe. Nieco dalej od tego miejsca na południe, znajdują się liczne kurhany, od lat niepamiętnych zarosłe krzakami; tam bez wątpienia było pole znacznej bitwy. W samej zaś wsi Didkowcach jest niewielki strumień, nazywający się *Boginia*, o którym lud zachowuje wierzenie, że nad nim w odległej starożytności stała świątynia pogańskiego bożka *Didko*, zkąd i nazwanie wioski. Na przestrzeni między Didkowcami i Cudnowem, bardzo niedawno jeszcze, wyorywano kule działowe, już zwyczajne, już rozmaicie nadziewane, już nakoniec z łańcuchami, te ostatnie wielkości półtora-garncowego garnka. Tam odbyła się bitwa pod dowodztwem hrabi Szeremetiewa; ztąd pobliska góra i teraz nazywa się Szeremetiewską; na tej górze widać dotąd w wielu miejscach ślady okopów.»

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa 14 Sierpnia.

Rozkaz do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego.

24 Czerwca. Otrzymują rangi za odznaczenie się w służbie: — Sekretarza Gubernialnego: P. o. Kaligrafów w Heroldyi Królestwa: 1 klassy Kozłowski, 2 klassy Płonikowski; w Administracyi Xięstwa Łowickiego, Pomocnik Sekretarza Chełmoński i Tłumacz języka Rossyjskiego Gru-

dziński; Wójtowie Gmin i Aktuaryusze Ekonomii: Skierniewickiej Zendler, Łyszkowickiej Wnukiewicz, Bońkowskiej Luciński, Jeziorkowskiej Chełmoński i Iłowskiej Grochowski, Weterynarz Xięstwa Łowickiego Zieliński; Urzędnicy Zarządów Naczelników Wojennych, Okręgu Kaliskiego Służewski, i gubernii Radomskiej Czerkawski; Adjunkt Kancellaryi Kommisyi Umorzenia Długu Krajowego Ponikowski i Sekretarz Wydziału Kontroli służących w Warszawie Brodzki; w Policyi Warszawskiej, Starszy Adjunkt Wydziału śledczego Pajerski; Adjunkci Komisarzów: Wydziału śledczego Drozdowicz, i Cyrkułu 9 Burłakowski; 3 Assesor Wydziału Sądowego Karśnicki, Sekretarz tegoż Wydziału Miłobędzki: Archiwista Zarządu Policyi Rzecznik, i Adjunkt Komisarza Cyrkułu 3 Łaski, Młodszy Sekretarz Wydziału Kontroli służących w Warszawie Kapliński, Kontroler tegoż Wydziału Kowalewski, i Nadzorca Aresztu Policyjnego Gumowski; Młodsi Pomocnicy Naczelnika Archiwum: przy Głównym Zarządzie Spisu i Zaciągu Wojskowego Kiersnowski i Dobrzański; p. o. Sekretarza 2 klassy w Wydziale nieograniczenie urlopowanych Wojskowych Łukawski; w Dyrekcyi drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, Zawiadowca Stacyi 1 klassy Puacz, Starszy Kassyer i Expedytor Wejchert, Kontroler Reschke, Młodszy Inżenier Ertel i Pomocnik Głównego Mechanika Łapiński; w Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych w Wydziale Administracyi Ogólnej, Sekretarze: 2 klassy Piątkowski i Ścisłowski i 3 klassy Żelechowski, Kurcyusz i Wolski, Dziennikarz Szmidel, i Adjunkt Sekcyi 3 Wojewódzki, Sekretarz 3 klassy Wydziału Wyznań Zaorski, Młodszy Kontroler Rady Głównej Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych Warszewski, Rachmistrz 2 klassy w Sekcyi Kontroli i Rachunkowości w Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych Gaertner; Urzędnik do szczególnych poruczeń przy Gubernatorze Cywilnym Warszawskim Bojarski; Tłumacz biura Naczelnika powiatu Płockiego Mejsztowicz; Poborca opłaty klassycznej i Kassyer dochodu pokładnego w Warszawie Białostocki, Kontroler Warszawskiej Kassy Poborowej Pomocniczej Zagrabiński, i Rachmistrz 1 klassy w Wydziale Kass Magistratu miasta Warszawy Iwański; p. o. Sekretarzy: Sekcyi druków w Dyrekcyi Poczt Piotrowski; w Kancellaryi Dyrekcyi Poczt Łaźniewski, i Granicznego Urzędu Pocztowego w Suwałkach Krajcewicz; Expedytorowie Poczty: w Małgoszczu Klimkiewicz, w Iłży Szymański, w Sirluniu Liwski, w Ostrołęce Wojciechowski, w Kalwaryi Krachelski i w Wieruszowie Dechnel; p. o. Sekretarzy 3 klassy, w Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych Chełmoński, i w Wydziale Administracyi Ogólnej tejże Kommisyi Dąbrowski; — Rejestratora Kollegialnego: w Kancellaryi Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu p. o. Młodszego Pomocnika Sekretarza Woltanowski, i Urzędnik do pisma Szymanowski; p. o. Kassyera w Administracyi Xięstwa Łowickiego Grapow, Urzędnik Zarządu Naczelnika Wojennego gubernii Lubelskiej Konaszewski, i Urzędnik do korrespondencyi i nieograniczenie urlopowanych w Zarządzie Naczelnika Wojennego gubernii Warszawskiej Konopka; Urzędnicy Kancellaryi w Zarządzie okręgu Naukowego Warszawskiego, Starsi: Dorantowicz, Kęszycki i Jankowski, i Młodszy Kester; Dziennikarz Zarządu Ober-Policmejstra miasta Warszawy wydziału 1 Naimski; w Dyrekcyi drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej Dziennikarz Heppen, Kassyer stacyi 1 klassy Wąsowicz; Zawiadowcy stacyi 2 klassy Klimkiewicz, Zgorzelski i Smoniewski; w Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchown. Urzędnicy Kancellaryjni: w Wydziale Administracyi Ogólnej Salerno di Colonna i Jaworski; Sekretarz 3 klassy w Wydziale Wyznań Gepner; Urzędnicy Kancellaryjni tejże Kommisyi: 1 klassy Czosnowski, 2 klassy Turski, 3 klassy Gedrojć i Wysocki, 4 klassy Chawłowski 2, Baliński, Przewuski i Kopczyński; w Kancellaryi Rady Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych: Sekretarze 3 klassy Gierzyński i Trzeciński, Rachmistrz Chromiński, Archiwista i Dziennikarz Chrostowski, i Kancellista 2 klassy Dąbrowski; Pomocnik Expedytora Kommisyi Rządowej Spraw Wewn. i Duchownych Rożniecki; Rachmistrz wydziału wojskowego w Rządzie Gubernijalnym Warszawskim Manulewicz-Majdanouhłu, i Regestrator Archiwum w Magistracie miasta Warszawy Sieklucki; Pomocnicy; Kontrolera Warszawskiej kassy miejskiej pomocniczej Czartoryski, i Sekretarz wydziału wojskowego w tymże Magistracie Gładysz; Pisarz Cmentarza Rzymsko-Katolickiego w Powązkach Szulc, i p. o. Expedytora poczty w Tomaszowie Mastelski.

Przez postanowienie Rady Administracyjnej.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowany: Obywatel miasta Warszawy Józef Kalasanty Jędrzejewicz, Sędzią pokoju okręgu i miasta Warszawy 2 wydziału.

Przez postanowienia Kommisyj Rządowych i władz oddzielnych.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewn. i Duchownych, mianowani: Adjunkt sekcyi Poborów i Dyrekcyi poczt Franciszek Konstański, p. o. Adjunkta Dziennikarza, i Adjunkt sekcyi Buchhalteryi Wojciech Kwieciński, p. o. Adjunkta sekcyi Poborów w tejże Dyrekcyi. — W Wydziale Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, mianowani: Asystent Starszy Kontroli Skarbowej gubernii Warszawskiej Antoni Madaliński, p. o. Rachmistrza; Asystent Młodszy Adam Zawisza, p. o. Asystenta Starszego, i Kancellista Ludwik Gorczycki, p. o. Asystenta Młodszego w tejże Kontroli; Strażnicy dochodów skarbowych tabacznych: Jan Morawicki i Józef Boehm, p. o. Rewizorów tychże dochodów, ze starszeństwem, pierwszy od dnia 17 Lutego (1 Marca) 1850 roku, drugi od dnia 20 Lipca (1 Sierpnia) 1849 r.; Nadstrażnik Młodszy straży Celno-granicznej 6 okręgu, Sekretarz Gubernijalny Konstantyn Węgliński, p. o. Nadstrażnika Starszego w tymże okręgu; Praktykant Leśnictwa Gryszkobuda Rajmund Sierpiński, p. o. Podleśnego biurowego w

Urzędzie leśnym Suwałki, i Praktykant leśny Leśnictwa Olsztyn Ignacy Nowakowski, p. o. Podleśnego biurowego w Urzędzie leśnym Kozienice.

=

Rada Państwa w Departamencie Spraw Cywilnych i Duchownych, po rozpoznaniu najpoddańszego przełożenia Departamentu Heroldyi Rządzącego Senatu o szlachectwie rodu Czyżewskich, wziąwszy na uwagę, że dziad i ojciec legitymującego się teraz Czyżewskiego posiadali dobra nieruchome, włościanami osiedlone, uznała, iż przedstawione przez niego wraz z aktami metrycznemi dowody na to, odpowiadają przepisom prawa o stanach (art. 51 i dodat. do art. 232 w VI oraz art. 57 w VII ciągu dalszym IX 1. Ukł. Praw.) W skutku tego, Rada Państwa uchwaliła Piotra-Celestyna (dwóch imion), tudzież synów jego: Jana-Stefana (także dwóch imion) i Mamerta, Czyżewskich, zgodnie z wnioskiem Rządzącego Senatu, w dostojności szlacheckiej zatwierdzić. Opinia takowa Najwyżej zatwierdzoną została dnia 7 Czerwca 1850 roku.

— Na zasadzie odezwy JW. Konsula Jeneralnego Królewsko-Pruskiego, z dnia 13 Lipca r. b. № 1451, Kommisya Rządowa Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości powszechnej, że Kommisya Gubernijalna Krakowska, w celu ułatwienia handlu, rozporządzeniem swém z dnia 10 Czerwca r. b. № 8,001, zniosła zakaz wprowadzenia z Królestwa Polskiego do Okręgu Krakowskiego bydła rogatego; dla zapobieżenia wszakże aby choroba ta nie została wniesioną do tamecznego kraju, pozwolono wprowadzać tam bydło tylko pod następującemi warunkami i ostróżnościami: 1) Właściciele inwentarza udowodnić będą w obowiązku świadectwami władz miejscowych, że bydło ich nie pochodzi z miejsc dotkniętych zarazą. — 2) Dla utrzymania kontroli, bydło rogate może być tylko wprowadzane do Okręgu Krakowskiego, przez Austryacki Urząd Celno-graniczny w Kośmierzowie. — 3) Zakaz wprowadzania skór bydlęcych i innych surowych produktów zwierzęcych utrzymanym nadal zostaje.

— Pan Schweitzer, obserwator przy Uniwersytecie Moskiewskim, odkrył nową kometę w dniu 19 Sierpnia 1847 roku. Król Duński przesłał mu za to medal złoty, ustanowiony przez zmarłego Króla Chrystiana VIII dla astronomów, którzy odkrywają komety nowe. Na prawej stronie medalu jest popiersie Króla, na lewej Urania, obserwująca niebo, z napisem: «Non frustra signorum orbitus speculamur et ortu;» na dole data odkrycia, na obrączce nazwisko astronoma.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA.

LONDYN, *15 Sierpnia.* Królowa Jmć ze swą Rodziną i Dworem wróciła wczora do palacu Buckingham, a dziś, o godzinie 2, N. Pani odbyła osobiście obrzęd zamknięcia Parlamentu następującą mową:

«Mylordowie i Mościpanowie.

«Miło mi jest iż mogę uwolnić was od dalszych zatrudnień pracowitej sessyi. Gorliwość i pilność, z jaką zajmowaliście się roztrząsaniem spraw, poddanych pod waszę rozwagę, zjednały wam Moje serdeczne zadowolenie.

«Bill, mający na celu ulepszenie zarządu Moich kolonij Australijskich, będzie miał, tuszę, skutkiem, powiększenie dobrego bytu tych społeczności. Miło mi będzie przekonać się o możności rozciągnienia dobrodziejstw instytucyj reprezentacyjnych, które stanowią sławę i szczęśliwość Moich ludów, do kolonij zamieszkałych przez ludzi zdolnych do zażywania na własną korzyść przywilejów swobody.

«Z niemałém zadowoleniem zatwierdziłam bill, przyjęty przez was, ku udoskonaleniu marynarki kupieckiej naszego kraju. Niemasz wątpliwości, iż ten środek posłuży do pomnożenia dobrego bytu klass ludności, które obchodzi ta ważna gałąź spraw krajowych.

«Bill, mający na celu zaprzestanie grzebania umarłych w obrębie stolicy, odpowiada widokom oświeconej troskliwości o zdrowie publiczne. Będę z uwagą śledziła za postępem środków, tyczących się tego ważnego przedmiotu.

«Z całego serca udzieliłam Moją sankcyą billowi o rozszerzeniu prawa wyborowego w Irlandyi. Spodziewam się najzbawienniejszych następstw z tego środka, który ma za cel zapewnienie Mojemu ludowi Irlandyi słusznego udziału w dobrodziejstwach naszego systematu reprezentacyjnego.

«Z najżywszym interesem i szczerém zadowoleniem widziałam środki przyjęte w celu udoskonalenia rozmaitych gałęzi szafunku Sprawiedliwości, i będę czekała z ufnością ich działania w sposób nader pożyteczny i korzystny dla dobra publicznego.

«Mościpanowie Izby Gmin, pomnożenie dochodu krajowego i znaczne oszczędności, wprowadzone w rozmaitych gałęziach wydatków, nie przestały przykładać się do ugruntowania i zabezpieczenia naszych finansów. Z przyjemnością widziałam, iż znaleźliście możność dokonać niektóre zmniejszenia w podatkach Moich poddanych, bez uszczerbku środków, które powinny zadośćuczynić potrzebom, do których złatwienia są przeznaczone.

«Mylordowie i Mościpanowie, wszystko każe mi tuszyć, że traktat między Germaniją i Daniją, zawarty w Berlinie za Mojém pośrednictwem, nie omieszka spowodować przywrócenie pokoju na północy Europy. Z Mojej strony nic nie będzie zaniedbane dla sprowadzenia tego tak dobroczynnego wypadku.

«Nie przestaję zostawać w stosunkach najbardziej przyjacielskich z Mocarstwami zagranicznemi, i tuszę, że nic takiego nie zajdzie, coby mogło powszechny pokój zakłócić.

«Mam największe powody być wdzięczną za wierność i przywiązanie Mojego ludu, i przyjmując na Się obowiązek pracowania nad zachowaniem i ulepszeniem naszych insty-

tucyj, spolegam z ufnością dobrego skutku Moich usiłowań i kierunku losów narodu na łasce Wszechmogącej Opatrzności.»

—

W towarzystwach dyplomatycznych Londynu zajście między Portugaliją i Stanami Zjednoczonemi uważane jest za zupełnie ukończone.

— Majątek pozostały po sirze Robercie Peelu, podług urzędowego oświadczenia spadkobierców, wynosi 500,000 funt. sterl. (około 18 miljonów franków).

— Swieżo odkryto w bliskości, zatoki Anzatta, na wyspie Jamajce, minę srebra zmieszanego ze złotem. Próbki, otrzymane przez Rząd, pokazały, że minerał zamyka około 70 procent tych drogich kruszców, to jest, że bogactwo jego przechodzi wszystko co dotąd odkryto w Kalifornii.

— Poseł Pruski w Londynie, P. Bunsen, w urzędowej nocie, adressowanej do lorda Palmerston, oświadczył, że ma zalecenie od swego Rządu iżby nie brał żadnego udziału w protokole podpisanym przez Posłów Wielkich Mocarstw we względzie sporu między Daniją i Xięztwami.

— Posiedzenia Izb w ostatnich czasach nie przedstawiły żadnego interesu. Rozmaite wnioski, podane przez opozycyą, zostały cofnięte.

INDYE. *Kalkutta, 2 Lipca.* Nowe poruszenie daje się widzieć pomiędzy Afridami. Anglicy gotują się zejść ich niespodzianie. Przesmyk między Kabulem i Kohat jest zatarasowany. — Narain Sing, ze 38 innymi jeńcami ostatniej wojny z Siksami, wybił się pod Allahabad na wolność; część tych zbiegów pojmano. — Cło wywozowe od cukru i rumu zostało zniesione na całej przestrzeni posiadłości Wielkobrytańskich w Indyi.

FRANCYA.

PARYŻ, *15 Sierpnia.* Gazety francuzkie, podczas obecnej wakacyi Izb, nie zawierają żadnych faktów politycznych i napełnione są szczegółami podróży Prezesa. Jeżeli ta podróż ma na celu, jak mniemały rozmaite stronnictwa, przygotowanie umysłów do przewrótu stanu, czyli do ogłoszenia Rządu Cesarskiego, cel ten zdaje się chybiony, bo dotąd wszystkie oznaki spółczucia lub uszanowania, które zebrał Ludwik-Napoleon, stosowały się wyłącznie do prezydowanej przez niego Rzeczypospolitej. Po niektórych miejscowościach zjawiły się nawet symptomata niechęci. Tak w Strasburgu Mer zawezwał swoję municypalność, iżby nie uchwalała żadnych summ na koszta przyjęcia Prezesa; w skutek tego miasto nie wzięło żadnego udziału w uroczystościach, wyprawianych przez załogę wojskową. Mer pozwolił tylko iżby dany był bal składkowy. Podług wszelkiego podobieństwa, podróż ta będzie miała skutek przeciwny i posłuży do zmodyfikowania niektórych nadziei, obaw i idei w ogólności.

— 11 b. m. w Paryżu zatrzymany został niejaki l'Héricé, przywodzca towarzystwa tajnego, zwanego *Nemesis.* Znaleziono przy nim ważne papiery, dowodzące wspólnictwa wszystkich członków stronnictwa Góry w spisku. Tego jeszcze wieczora l'Héricé miał jechać do Londynu dla naradzenia się z Ledru-Rollin, Ludw. Blanc, Caussidière, Mazzini i innymi wychodzcami politycznymi.

— W tych dniach przybył do Hâvre okręt *Coriolan* i przywiozł wiadomości z Buenos-Ayrès po 8 Czerwca. Układy między adm. Leprédour i Prezesem Rosas trwały jeszcze, ale tuszą, że wkrótce dójdą do pożądanego końca.

— Donoszą z Departamentu de la Drôme, że Policya odkryła tam nowy nader rozciągły spisek, mający na celu sprawienie rewolucyi w całej Francyi. Hasło powstania miało wyjść z Marsylii. Odbyto już w skutek tego odkrycia wiele rewizyj po domach, ale nie znaleziono spisu sprzysiężonych; Policya zabrała tylko składy prochu, kul, i kilka broszur demagogicznych.

— Skutki nowego prawa o wyborach omal nie wyłączyły od uczęstnictwa w wyborach sławnego P. Thiers, który nie mógłby dowieść stałego zamieszkania przez lat trzy teści swojej, u której sam mieszka. Taki wypadek byłby najmocniejszym argumentem przeciw nowemu prawu; ale donoszą, że Sąd Kassacyjny, do którego należy ostateczny wykład praw wszelkich, oświadczył się za dopuszczeniem P. Thiers do wyborów.

DANIJA.

KOPENHAGA, *14 Sierpnia.* Minister Marynarki, P. Zahrtmann, otrzymał na własną prośbę dymissyą; na miejsce jego mianowany tymczasowo kapitan Jrminger.

WŁOCHY.

SARDYNIJA. *Turyn, 10 Sierpnia.* Gazeta urzędowa, doniosłszy o aresztowaniu Arcybiskupa Mons. Franzoni i o zajęciu na Skarb klasztoru Serwitów, wykłada na nowo całą sprawę o odmówieniu sakramentów Ministrowi Santa Rosa i donosi, że Arcybiskupowi wytoczony został process sądowy. — Król Wiktor Emmanuel przesłaną do Rady notą pochwalił zupełnie postępowanie Rządu w tej sprawie. — Wszelkie stosunki ze Stolicą Apostolską zostały zerwane, i hrabia Sauli nie pojedzie już do Rzymu. Lud tryumfuje; wszakże w wyższej społeczności mocna reakcya daje się postrzegać przeciw takiemu postępowaniu, a ze strony Rządu dzielne środki są przedsięwzięte dla zapobieżenia rozruchom i bezprawiom.

PORTUGALIJA.

LIZBONA, *3 Sierpnia.* Królowa Jmć zaczęła trzeci miesiąc swej ciąży.

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

(Drogą nadzwyczajną.)

DANIJA. Mamy bardzo świeże, bo 19 Sierpnia wiadomości z Altony. Wojska Duńskie koncentrują się w Schleswigu i okolicach; też wojska zajęły Tönning 6 b. m., a

Holstyńskie, ustępując z tego miasta, zabrały się na okręty. W Rendsbourg spodziewano się wprędce stanowczego spotkania.

LONDYN, *17 Sierpnia.* Królowa, z Xięciem Albertem, uczyni 20 b. m. wycieczkę do Ostendy, zkąd wróci na wyspę Wight po widzeniu się z Królem Belgów.

PARYŻ, *17 Sierpnia.* Gazety nie przestają dawać najsprzeczniejsze szczegóły o podróży Ludwika Bonaparte. — Podług *Union*, w tej chwili w Chambery odbywa się europejski demokratyczny Kongres, na którym *czerwoni* wszystkich krajów są reprezentowani.

AMERYKA. *New-York*, *8 Sierpnia.* Nowo odebrane gazety prostują wiadomość o odrzuceniu billu, czyli układu P. Clay w przedmiocie niewolnictwa w ten sposob, iż Senat przyjął sam bill, ale odrzucił artykuły tyczące się Texas i Kalifornii.

—

Nowiny z Niemiec nie zawierają interesu.

(Journ. de S. P. Psz. Półn. R. I.)

ROZMAITOŚCI.

—

POGLĄD NA FABRYKACYĄ CUKRU Z BURAKÓW.

Surrogata kości. Wysoka cena kości palonej, trudności w jej odświeżaniu i użyciu, praca w samej operacyi filtrowania, dawno już zwróciły uwagę fabrykantów i chemików na ten przedmiot, w celu zastąpienia go ciałem tańszém, mniej pracy i miejsca wymagającem i lepiej sok z wapna oczyszczającém. Używano do tego rozmaitych chemicznych czynników, i uznowu zarzucano je, lub dla wysokiej ceny, lub też dla niedostateczności ich działania, lub nakoniec dla szkodliwego wpływu na cukier, a czasem i na zdrowie ludzkie.

Mówiliśmy, że Buches używa ałunu w zastępstwie wapna. Malhe proponował szczawian glinki do strącenia wapna, jednakże drogość tego ciała nie pozwoliła wprowadzić go w praktykę.

Accar w Haun daleko szczęśliwiej zaczął używać kwasu pektynowego, który jest produktem buraka, a więc każdy fabrykant ma łatwość zrobienia go samemu sobie.

Widzieliśmy przy analizie buraków, że pektyna wchodzi w ich skład, i że może się zamienić w kwas pektynowy. Niemniej, że zostaje w makuchach, a potém wodą z tychże wymyć ją można.

Operacya ta następnie się odbywa:

300 kilogramów makuchów, do których 150 kilogram. dodaje się wody, zaprawionej $\frac{1}{20}$ częścią kwasu solnego, wymywają się, i woda z nich się wyciska. Zawierać ona będzie pektynę, która za pomocą potażu przemienia się w kwas pektynowy. 300 kilgr. makuchów daje dostateczną ilość kwasu pektynowego do oczyszczenia 259 hektolitrów soku z wapna.

W najnowszych czasach użyto kwasu stearynowego, a późniéj kwasu olejnowego. W zbiornik objętości 500 do 800 litrów, w który sok po defekacyi spada, a który podgrzany być może wężownicą, wzruca się jeden do dwóch kilogr. kwasu olejnowego, miesza i podgrzewa się. Olejnian wapna, tworzący się tam, jest nierozpuszczalnym i za pomocą cedzidła woreczkowego może być oddzielonym.

Stolle w r. 1838 wziął brewet na nowy sposob fabrykacyi za pomocą kredy, czyli węglanu wapna. Chciał on upojedyńczyć całą fabrykacyą, że tak powiem, spopularyzować, oddać ją w rękę nawet najmniejszego rolnika, mogącego choćby z najmniejszej ilości buraków, bez apparatów i węgla zwierzęcego, korzystnie wyrabiać cukier.

Proponował on, po defekacyi wapnem, zaprawiać sok burakowy $\frac{1}{1000}$ częścią podkwasu siarczanego (acide sulfurenit), który zabierając w siebie niedokwas z powietrza, strącając albumin i barwniki, ochraniał sok od fermentacyi. W tak przygotowany, radził Stolle dosypywać kredy, dopóki z soku nie zrobi się ciasto, które jak krochmal na wolném powietrzu trzeba suszyć, dając mu jak największą powierzchnię. Wysuszoną kredę, zawierającą w sobie cukier, rozrobiono w nowym soku swej wagi i jeszcze raz suszono. Operacya ta powtarza się 5 do 6 razy, a wtedy kreda ma zawierać połowę swej wagi krystalicznego cukru, który mógłby być wyciągniętym wodą wrzącą, waporowanym i krystalizowanym.

Zamiast kredy, powiada Stolle, można użyć glinki białej lub marglu.

Wszystkie te starania chemików wskazują jasno przyszłą reformę w cukrowarstwie, i czas niedaleki, gdzie istotnie wapno i kość palona tańszemi energiczniejszemi czynnikami zastąpione będą.

Szumowiny. W szumowinach, które zbierają się na wierzchu soku w czasie jego defekacyi, zostaje się od 4 do 6 procentu soku, którego fabrykant bezkarnie z szumowinami wyrzucić nie może.

Dawniej cedzono je przez filtry woreczkowe, lecz sposób ten wkrótce zarzucono, z przyczyny jego niedostateczności. Zaczęto tedy szumowiny wyciskać w prasach śrubowych. Przebiegając fabryki, można się przekonać, ile kłopotu i pracy ta operacya fabrykantom nieraz sprawia, tém bardziej, że przy zakładaniu fabryk za mało zwracają na ten przedmiot uwagi, i albo niedostateczną ilość mają pras śrubowych, albo też za małe zbiorniki na szumowiny, albo operacya ta odbywa się w miejscu ciasném i wystawioną jest na przeciąg zimnego powietrza, przez co sok ten fermentuje, albo też znowu sok, otrzymany z pod tych pras śrubowych, nie mają w czém jeszcze raz odczyścić, dodawszy do niego trochę soku surowego, i są przymuszeni mięszać go z sokiem defekowanym, przez co zarażają go lub przewapniają.

(D. c. n.)

Позволяется печатать. 14 Августа 1850 года. *Ценсоръ И. Срезневскій.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.